

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.Fiókkiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E.** Berta dohánytözsdejében, **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében, **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában, **Bács-Almásán: Rosenberg A.** cégénél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.

Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Bács-Bodroghmegye közbiztonsága hajdan és most.

Irtá: **Latinovits Pál.**

Ha vármegyénk közbiztonsági állapotain visszatekintünk, — ha összehasonlítjuk a régi perzekútor- és felelős őr intézményt jelenlegi csendőrségünk- és rendőrségünkkel, szembeötlik az óriási különbség a hajdani s jelenlegi állapot között. De ha igazságosak akarunk lenni, mégis azt kell mondanunk, hogy habár közbiztonsági állapotaink sokat javultak, mégis sok a kívánnivaló és sok az orvoslásra váró baj!

A régi perzekútori intézmény, mint mondani szokták, bizony nagyon gyengén védte a szegény adózó polgárok élet- és vagyonbiztonságát. A legfőbb hibája az volt, hogy a létszám a neveltségig gyenge volt; a második fő hibája pedig az volt, hogy a legénység mind becsületes, inkább nyugalomhoz szokott családapákból állott, kik a csendes otthont többre becsülték, mint az elszánt betyárokkal való viaskodást. Volt is köztük sok olyan alak, aki hasonló volt Offenbach szép zenéjű operettjében a „gerolsteini nagyhercegnében“ előforduló hadsereghez, mely inkább kózikus, mint félelmes. Persze, nem csoda, ha ezek a jámbor családapák inkább ott keresték a szegény legényeket, ahol nem voltak, mert bizony, havi husz forint fizetésért, melyből lovát is el kellett tartani, nem volt érdemes életét kockára tennie, pláne, ha sok volt otthon a gyerek. Aztán — mint említém — a létszám neveltségesen csekély volt, úgy hogy oly járásban,

hol jelenleg 40 csendőr és 160 rendőr tartja fenn a közbiztonságot, azelőtt öt perzekútor, vagyis csendlegény volt egy csendbiztossal, a kik közül egy állandóan a végrehajtásoknál segédkezett, nehogy a végrehajtót elrakják, egy az illető főszolgabíró ordonnanc-, vagyis küldönc-szolgálatra volt rendelve; maradt tehát a közbiztonság ébrentartására 3 ember és a csendbiztos, ahol jelenleg 200 ember is sokszor kevés. Misem természetesebb tehát, hogy a betyárizmus teljesen virágzott, s a Macsvánuszky és társai garázdálkodása, a temérdek ló-, marha-, sertéslopás, betörések, a községekbeni duhajkodások, teljes anarchiát teremtettek, melyeknek aztán csak Ráday gróf szegedi királyi biztossága tudott nehéz éveken át tartó küzdelem után gátat vetni. Hozzájárult ehhez még a szerencsétlen invencióju felelős őr intézmény. Nem tudom, kinek az agyában született meg ez a *csodabogár*, de annyi bizonyos, hogy szobrot nem érdemel, aki kitalálta, mert ez volt a melegágya a betyárizmusnak. — Oly alakokat kik notórius csirkefogók voltak, szerződtek a községi előjáróságok felelős örökké. Hasonlók voltak ezek Tóth Ede népszínművében, a „falurózsában“ szereplő Cserebogár Jóska nevű szőlőpásztorhoz, ki mindig azzal érvelt, hogy „ott, ahol én vagyok, más nem lop“. Hát körülbelől így is volt az a mi egykori felelős őrünknel is, mert ha lopások történtek is, azért ők feleltek ugyan, de rendszeresen kiegyeztek a károssal ötven percentre, a másik ötven százalékban pedig a szomszédos községek felelős őrivel osztokodtak. Mert eme jeles férfiakban is

meg volt a betyárbecsület, t. i. ők saját községükben nem loptak, de ha szomszédos társaik ezt tették, úgy szemet hunytak és osztokodtak a prédán ötven százalék erejéig.

Bámulatos a mi népünk felfogása. Mindezek dacára találkoznak egyesek, kik visszavarázsolnák a felelős őrök korhadtt intézményt azon indoklással, hogy azok legalább a fél kárt megfizették.

Pedig, ha a Ráday-féle szegedi biztosság naplóját megnéznék, arról győződ-nénk meg, hogy nem egy bácskai felelős őr volt a szegedi vár vendége, sőt volt olyan is nem egy, ki künn nyugszik a nép nyelvén még most „Ráday temetője“ néven ismert sírdombok alatt, melyek a volt osztrák-magyar vasút sinei mellett láthatók. — De mint minden, a régi betyárvilágra emlékeztető kellemetlen reminiscenciát, úgy a felelős őr intézményt is alapjában meg-ingatta a Ráday-féle királyi biztosság. Néhány évvel később, hogy a királyi biztosság megszűnt, *Schmausz* Endre alispán-sága alatt meglett a megyei rendőrség. Ezt azonban megelőzte a csendőrség behozatala, mely a népszínművekbe való perzekútor világnak véget vetett. — A m. kir. csendőrség működéséről szólni felesleges. Dicsérik azt tetteik és érdemeik légiói, melyeket nemcsak a mi vármegyénkben, hanem az egész országban általánosan elismernek. De talán a magyar csendőr a legjobb a világon. Láttam olasz karabiniereket, francia csendőröket, német és osztrák, horvát zsandárokat, de bátorság, szolgálatban való buzgalom, intelligencia és iskolázottság tekintetében egy sem veheti föl

A park fái alatt . . .

Szomorú, sápadt asszony jő az uton.

S a fák összesúgnak feje felett:

Oly ismerős a járása, arca,

Vajh ki lehet ő? Vajh ki lehet?

Az asszony meg-megáll s átöleli

Az ismerős, öreg fák derekát,

Az ismerős, az öreg törzsekhez

Odahajtja halvány homlokát.

És úgy kéri őket, beszél hozzájuk:

Ismerjétek meg fáim: én vagyok!

Nem is oly régen pillét kergetve

Sokszor játszottam alattatok.

Csodálkozva zúgnak, búgnak a vén fák:

A mi lányunk lenne? Az nem lehet!

A mi lányunk, a mi pajkos lányunk,

Ha közénk jött, mindég nevetett.

A mi pajkos, vig kis vadvirágunkhoz

A sors nem lehet ily mostoha!

— Ez asszony a bánat honából jő

Ez asszony a bánat asszonya. —

Molnárné Radich Jolán.

A kedély egészsége és betegségei.

— A „Bácsmegye“ eredeti tárcája. —

Irtá: **dr. Benedek István.**

Üdvözlégy égi szikra derült kedély! te vagy a földi lét zománca, nélkülöd az élet nehéz teher, mely alatt a halandó gyenge vállal összeroskadnak. Boldog az a föld gyermeke, kinek erős lelke mitől sem fél, és senkit nem gyűlöl, kinek benső érzelmei háborítatlan öszhangban léteznek, tárva nyitva a természet szépségei s az élet kedvességének elfogadására, s a ki a faggató bajok, az élet apró nyilai ellen kemény paizssal bír. Hol vagytok ti stoa bölcsei az ódon világból, miért szüntetek meg az emberiség tanítóit lenni? ti kik az emberi kebel örévé az erős akaratot állítottátok, hogy a fájdalom belopódzását megakadályozza: miért nem tanítjátok mostan is az erős lelkek hangulatát, a bánat-ment derültséget, a földi boldogság ezen biztos utlevelét, s az egészség és hosszú élet hathatós óvszerét.

Századunk magának leghatalmasb bálványul a mammont ábrázoló aranyborjut emel, melynek tíz parancsa lett az önzés, az önérdék, a haszonlesés, a kincsszomj sat.: terjedt uralma elbizottan dogmává tévé azon tévtant, hogy a gazdagság teszi a bölcsék követ, mely után minden embernek fáradsnia kell, mert minden bajt meggyógyít, minden sebet behegeszt, s e földön egyedül üdvözít: de a sértett igazság megboszulja magát, s az igaz Istenség egyre-másra küldi az aranyborjut imádókra csapásait, büntetésül, hogy az igaz Istenség oltárai el lettenek hagyatva. A gazdagság buján termi a féltés gondjait, csásbszerű szolgál fonnyasztó kéjekre, az önzés tüskéivel sűrűn beültetett kebel, a szeretet és áldozat virágait nem termelheti; az arany bár e legnemesb, de a leg-

súlyosabb anyag, akadályozván a lelket röptében, azt a sárba huzza le ellenállhatlanul; végre az egészség, a legvalódibb kincs, az anyagi gazdagság terhe alatt soknemű csorbát szenved. Mivé legyen aztán a kedélyesség, a kincsszomj kiséréteinek közepette?

A kedély azon égi növény, melynek gyökerei az egészségi jólétben fogamzanak, s melynek virága a boldogság érzete. A gazdagság sok és számtalan szenvedélynek forrása, ekként a kedély derültségének éltető nedve nem lehet, de az egészségnek egy áthatóbb foka az embert a legnagyobb szegénység közepette is derült kedéllyel boldogíthatja.

Egy ősi egyiptomi mese szerint, az országnak egyik hatalmas királya hosszú kinos betegségben szenvedett; ép oly hosszú hasztalan gyógyítás után végre egy rendkívüli hírben álló jós is megkérdezte, ki azt a választ adá, „hogy a király azonnal meggyógyul, ha olyan ember ingét ölti magára, ki életében soha sem buszkodott“. Széles országában azonnal ilyen embert kerestetett a király, de hosszú kutatás után sem sikerült találni, míg végre egyik udvarnokának szemébe ötlött egy, a király kertészszolgái közül, kit eddig még mindenkor és most is dalolva talált. Az udvarnok kérdésére, ha valjon szomorúkodott-e életében, azt felelé, hogy „a szomorúságot nem ismeri:“ ezért tögtön a király elébe vezetettvén, tudtára lón adva, hogy ő lesz az a szerencsés, ki a királynak egészségét visszaadja, csak ingét kell odaadnia, a miért ő reá királyi jutalom, kincs és gazdagság vár. Bámulva hallgató szokatlan helyzetében a szolga mindazt, a mi néki mondatott, de daróc ruháját szétbontván, szokott kedélyéhez hiven azt felelé: „hogyan adjam uram ingemet oda, mikor nekem ingem nincs, nem is volt még anynyi vagyonom, hogy inget

a versenyt a magyarral. De hát nem is csoda, mert a vitézség a magyar ember veleszületett erénye, s a mellett a törvény is nagy hatalmat biztosít csendőreinknek. Magam is szemtanúja voltam ama szép, lélekemelő jelenetnek, midőn évekkal ezelőtt a szegedi honvédkaszárnyában Bakonyi tábornok a mellére tűzte azon három csendőrnek az ezüst vitézségi érmet, kik a hódmezővásárhelyi városházát háromezer felbujtatott s félrevezetett munkás támadása ellen megvédték — Ha az ember meggondolja: három — háromezer ellen, önkénytelenül Leonidás Thermopylénél jut az eszébe.

Ilyen vitézséget nem produkál egy nemzet csendőrsége sem. De hol vannak ezekhez képest a mi becsületes, szegény csendlegényeink, kik mindig ott keresték a betyárokat, a hol nem voltak. Ezek nyugodjanak békében.

A csendőrség után jött a megyei rendőrség, mely Schmausz Endre volt alispán buzgólkodásának érdeme. Kissé költséges, de mindenesetre szép intézmény, mely a legelső az országban. Eleinte gyönyörű sikerei voltak, később a mezőrendőri intézménnyel kapcsolatosan működött. Bizonyos idő után, midőn népünk megtudta, hogy rendőrségünknek fegyverhasználati joga nincs, hogy csak önvédelemből használhatja fegyverét; midőn a rendőrök légiója került vizsgálati fogságba és gyakran el is ítéltettek hivatalos hatalommal való visszaélés miatt, az intézmény a nimbuszából veszíteni kezdett. De hát ez nem is csoda; mily óriási a különbség az állami csendőr és a megyei rendőr hatalma között. Míg a csendőr fegyverhasználati engedélyt a legtagabb módon érvényesítheti, addig a rendőr tisztán csak önvédelemből használhatja fegyverét.

Aztán mily nagy a különbség az iskolázottság tekintetében is. A csendőrt három évi katonai szolgálat után egy félelmi tanfolyamra küldik, melyben elméletileg és gyakorlatilag kiképezik. Annak sikeres letétele után, egy évig mint próbacsendőrt megy ki valamely állomásra, s csak akkor véglegesítik, ha ott jól viseli magát. A mi rendőrünk pedig tegnap még talán mint napszámos szolgált, ma megválasztják valamely községben, s holnap már felhúzván egyenruháját, megy szolgálatot teljesíteni.

Igaz, hogy a rendőrzetők s felügyelők oktatják; de milyen oktatás lehet az, habár buzgalmukat el kell ismernem, ha a legénység éjjel-nappal szolgálatot teljesít? Mikor van annak fizikai ideje ta-

nulni. Hiszen örvend, ha hosszú szolgálati utjából visszatérve, otthon pár órára nyugalomra hajthatja fejét. Aztán az is a baj, hogy többnyire a községek benszülőttei lesznek a rendőrök. Tág körű rokonság, helyi érdekű politika a fő motívumok. Micsoda respektusa lehet egy olyan rendőrnek, kinek a fél falu rokona, sógora, komája? Milyen erélyvel léphet fel az ily atyafiságnak esetleges visszaélései ellen az, ki állását rokonságának köszönheti!

Ezek a mi rendőrségünk nagy bajai, s ha a tekintélye az intézménynek megcsökkent, ez csakis a fennebbi okokra vezethető vissza.

A gombos-erdői vasuti hid.

— Saját tudósítónktól. —

Bezdán, 1908. febr. 12.

A „Bácsmege“ január hó 31-iki számában a »A gombos-erdői vasuti összeköttetés« cím alatt a »Hirek« rovatban a többi között ezek állnak: »A hid maga hatalmas alkotás lesz. Hossza 640 méter és 80 méter távolságban 8 pillért alkalmaznak.«

Az ezen idézetben foglaltakra alulírott, mint a lejárásra a keresk. miniszter által szintén meghitt, »a bezdáni szigetet ármentesítő és belvizlecsapoló társulat«-nak a kiküldöttje a következő észrevételeket tette:

A „bezdáni szigetet ármentesítő és belvizlecsapoló társulat“ megbízottjának a tervezett vasuti hid építése ellen általánosságban kifogása nincs; azonban a víztömegnek szabadabb elfolyhatása, a jégzajlásnak akadálytalanabb elvonulhatása, a hajózásnak aggálytalanabb forgalma és a mi a fő, az építendő hidnak a magyar víziépítészet műremekei közé emelhetése és végre a magyar állam méltósága azt követelik, hogy mint laikus is azt kérjem, hogy a hidlábak — pillérek — száma annyira szálittassék le, hogy csak *háromnyilásu* legyen a hid. Ezáltal sok aggály eloszlik, mert a létező nyiláson sokkal nagyobb víztömeg vonulhat le, a hajózás biztosabb lehet s bármily erős jégzajlás is akadály nélkül vonulhat el.

A hatalmas alkotás csak úgy lesz igazi, hatalmas alkotás, ha a fenti észrevétel értelmében épül a hid s ez egy millió hozzátoldásával lehetséges, mert öt pillér víziépítésének a megtakarítása csaknem pótolja a felépítmény igénytöbbletét legfőkébb egy millió korona költség-többlettel.

Ilyen műremeknél s örökös állami vagyonnál egy millió koronával több befektetést nem szabad sajnálni, főleg nem

szabad akkor, amikor a tervezett 80 méteres nyilásoknál a hatalmas Duna és a nagyvesésű Dráva romboló jégzajlásának összehesése alkalmával bizonyos jégtorlódásnak s ennek következtében a hid fölött elterülő nagy terjedelmű ármentesített termékeny bácsvármegyei területek az elöntés veszélyének vannak kitéve.

Hosszan, teljesen a Duna és Dráva partján eltöltött élet kényszerít engem arra, hogy a fentieket elmondjam.

Eme eszme terjesztésének és megvalósításának híveket kell szereznünk, hogy édes anyavármegyénket megmentsük attól a mitől megmenthetjük s ezt annyival is inkább, mert az esetleges jégtorlódás csak nekünk, bácsbodrogvármegyeieknek árthat, — levén a Duna jobb partja, a Dráva-toroktól kezdve, magas domb.

Irtózatossá még csak rá is gondolni arra, hogy a tervezett hét pilléres nyolc nyílás mellett milyen veszedelem érheti Bács-Bodrogvármegyének a legtermékenyebb részét.

Feljuthat a veszedelem még *Apatin betterületéig is*, pedig ez, iegalább is 1-4 méterrel fekszik magasabban, a Duna esését véve alapul.

Ilyen jégtorlódás veszedelme a Rudolfs-gnádít meghatványozná.

Legyen csak itt nálunk egy ugynevezett „nagy tél“, a melyen az egész Dunát és Drávát több mint egy méter vastagságu „dérjég“ borítja, s ezen tél — amire már volt eset — legyen hosszabb mint a fölöttünk fekvő Duna és Dráva folyamvidék tele.

Ekkor ezen két folyamvidék hirtelen olvadása a hid fölött éri a hideg folytán még most is gyarapodó és nem gyengülő dérjeget.

Ezt fölemelheti a hirtelen áradás, de 80 méteres nyiláson meg nem törheti, tehát ekkor kész a jégtorlódás, a melynek következményei ellen ilyen hatalmas két folyam együttes duzzasztó erejével szemben, a mi védgátszerinti védekezésünk semmi.

Mintegy 10 évvel ezelőtt volt a „Vörösmarty zátony“-nál jégtorlódás. A közvetlen e fölött levő „Blazovica“ átvágás ekkor már munkában volt.

A torlódás már rövid 48 óra alatt veszélyeztette a fölött levő mindkét parti védgátakat. De a mikor a part fölé emelkedett a torlódás szülte ár, ez neki vette magát az ásásnak: megszűnt a veszedelem s az ásásból tíz nap alatt amíg a jégtorlódás elkorhadt hajózható Duna lett s azóta ma is az.

Melyik oldalon folyjon le a szóban levő hid jégtorlódásnak a víztömege?

A balparton az itteni gátvédrendszer s vasuti építkezések miatt utat nem csinálhatunk neki, vagy talán a jobbparton a hidfő és a magas part közti vasuti töltéstestet vágjuk át?

Mint hogy ilyenre még csak gondolni sem lehet, tehát a jelzett veszedelem elhárítására nincsen egyéb út, mint a hidpilléreknek jelentékeny aszattása. S mint hogy ez nemcsak magánügy, hanem nagyon jelentékeny országos érdek is, bátorkodunk rája nemcsak a magán, de a közfigyelmet is felhívni.

Bosnyák János,
Bezdán község jegyzője.

Társadalmi élet Szivácon.

— Saját tudósítónktól. —

Szivác, 908. febr. 17-én.

B. lapjának hasábjain néhány vonásban iparkodtam leírni községünk lakóinak életmódját, egyes társadalmi intézményét. Cikksorozatomban eljutottam a függetlenségi kör megalakulásáig. Itt belém kötött egy tüzes férfiú, mert megtaláltam mondani az igazat.

tudtam volna szerezni.“ És a szegény szolga vissza ment, tovább folytatni dalolva eddigi életét, de a király gyógyulást nem lelt.

A kedély derültsége, a mint egy részt a szervezet összhangzó egészségén alapszik, különösen azon, mely mérséklettel és józansággal járó természetes életmódból ered; ugy masrészt szellemi hatások által növeszthető és szilárdítható meg. Legerősebb istáppja ugyan a lélekerő, mely a félelmen, haragon és gyűlölségen felül tud emelkedni, azonban sok egyéb erkölcsi tényező van még, mely a kedélynek állandóságot képes kölcsönözni; ilyen az erős akarat, vágyaink korlátozása, vagyis a megelégedés, a szellem-dusság, végre a rokonszenvvel párosult társalgásos életmód.

A stoikus bölcsék kedélyük zavartalanságát az akarat erejére építették, mert a bölcsek főfeladatuknak tekinték az egyéni boldogságot, azért mindazt, mi a kedélyt megzavarhatja az akarat ereje által távol tartani tanították. Beatus non qui habet quae cupit, jed qui non cupit quae non habet. Nem az a boldog, kinek minden megadatik mit óhajt, hanem a ki nem óhajtja azt a mi nincs: mondák ők.

A szellem-dusság, minő forrása a jó kedélynek azt minden napi példák mutatják, napjainkban, a stoikus nyugalom és megelégedés híjával kedélyes embereknél mindenkor a szellem-dusság bizonyos nemével találkozunk, vagy végre a társas élet kitünőbb gyakorlatában, hol a rokonszenvet is mindenkor megtaláljuk; habár gyakran csak szinlettet, vagy rövid időre engedményeztetett, mely a társas érintkezéssel együtt véget ér.

A testi egészség és a derült kedély egymásra jótékonyan hatnak hasonlólag azon növényekhez, melyek a földet, melyben felnőnek egyuttal termékenyebbé is teszik. Az egészségi jólét könnyen termi a jó kedvet, de viszont szellemi tényezők által felmagasztalt kedély, a szervezet minden életműködését magasabb polcra emeli. Ki nem tapasztalta, hogy kedélyes társas étkezésnél az étvágy nemcsak fokozódik, hanem nagyobb étvágyát ki is elégítheti minden ártalom nélkül, mert az élet minden működése öregbülven, több anyagra van szüksége; a kedély tehát az egészséges embert is erősíti, annál inkább a gyengélkedőt.

Éppen ezen viszony létezik a testi betegség és a kedély betegsége közt. Hosszadalmas és türehtelen bajok, de néha olyanok is, melyeket alig lehet észrevenni, a kedélyt elnémitják s kedélybetegséget, epéskedést vagy buskomorságot hoznak létre; viszont ismét szellemi csapások által megbetegedett kedély az élet erejét aláássa, fonyasztó betegségeket hozván létre vagy az ész siralmas tévedését okozza, melynek kétféle kimenete van, vagy a test veszti el szellemi biróját, vagy a lélek kort emelven hüvelyére vesztii el a testet betegsége rohamában. Az észnek e két tévedése, a megőrülés és az öngyilkosság.

Mennyire javasolja a józan ész azt, hogy az ember alapos érdekei tekintetéből a kedély isten-nőjének tömjénezni el ne mulasztson, ezen elmélkedésből bőven ki fog tűnni.

Van azonban községünkben egy intézmény, amely a legaldásdusabb tevékenységet fejt ki. Ez az *ósziváci és újsziváci sanatórium egyesület*. Közel egy éve működik már e két egyesület, melyet *nemes lelkesedés, a szegénysorsu tudósbetegek szánandó helyzetén való meleg részvét hozott létre*.

E két egyesület, hol együttesen, hol meg külön rendezi multságait, melyet rendszeresen hosszú tanácskozások, ülésezések előznek meg. Ez intézmények élén hölgyeink állanak és képzelheti szerkesztő ur, mily óriási a versengés közöttük, ha egy-egy multság programját állítják össze. Késhegyig menő harc folyik ilyenkor közöttük. S ilyenkor látható azon éles ellentét, mely a két egyesület vezetésében megnyilatkozik.

Bármennyire belátják, hogy az együttes eljárásban van az erő, mégis különválásra törekednek. Az eddig rendezett hat vagy nyolc multságot többnyire együttesen rendezték. Meg akarják azonban mutatni, hogy külön mindegyike tud a szép, nemes célért sikra szállani.

Alig zajlott le a Sylvester-estélyi szép multság, a melynek lefolyásáról több megyei lapban jelent meg kritika és pedig mindegyik más-más szempontból bírálta az előadott szindarabot, — a *legtárgyilagosabban boncolgatta mégis a sanatóriumi lapok írja az előadott szindarab lefolyását* — most már ismét üléseznek, vitatkoznak, tanácskoznak; ezuttal az ósziváciak akarják ismét a nemes célra a filléreket öszszegyűjteni és nagyban készülődnek a jelmez estélyre: ezt megtudva már az Újsziváciak is mozgolódnak. — Most fog eldőlni, kit illet meg az elsőség pálmája, melyik egyesület vezetősége tud élvezetesebb estélyt nyújtani.

Lásza — kedves Szerkesztő ur — mily hatalmas versengés a nemesért, a jóért.

Ha eddigi társadalmi berendezésünkben ez nem volt észlelhető, úgy ez a két egyesület van hivatva a haladás zászlaját lobogtatni. Fennen is lobogtatja azt. Bizonyítja az egy évi működésük, mely idő alatt tekintélyes összeget juttattak a jótékonyosság oltárára.

Van ám azonban egy bibi — nem-e unja meg publicumunk a multságot és az azzal járó kiadásokat. A multságot, azt tudom, hogy nem, hanem-hanem a kiadásokat. Mert ha az egyesület csakugyan ily gyors egymásutánban rendezi multságait, akkor nekünk sziváciaknak is át kell Amerikába vitorláznunk egy Rockefeller, egy Vanderbiltet megpumpolni, vagy egy Gouldnak aranyait elhozni.

Készül a farsangi multság clouja. Itt is van már. Környékbeli Gouldjaink ezuttal is kedves vendégeink.

Neugebauer Ármín.

Közerkölcsök Temerinben.*

— Saját tudósítónktól. —

Temerin, 1908. febr. 16-án.

Egy bicskázás történt folyó hó 9-én nálunk, amelynek áldozata ez alkalommal épen egy közeg, amely arra van hivatva, hogy a rend fönntartására felügyeljen. Hogy ki követte el a bicskázást névszerint, az nem lényeges — az illetőt ugyanis utoléri a törvénykezés büntető hatalma — de annál nagyobb figyelemre kell méltatnunk az esetet, ha tudjuk, hogy ennek egy a szocialista mozgalmaknak híve a főhőse. Egy suhanc, aki szocialista gyűléseken részt vett, aki sokat hallott arról, hogy a munkás kézben a jövő, az ő kezében a hatalom, aki ebbeli örjöngésében azt hiszi, hogy ő neki mint a jövő nagy reményének joga van, sőt egyéb feladata sincs, mint ütni, gyilkolni, szakítani mindennel ami az emberekkel való békés együttélést, érintkezést lehetővé teszi; szembe szállni mindennel, ami a társadalmi rend fönntartására vonatkozik.

E soroknak nem lehet céljuk, hogy e nap hőstét büntessék nevének a nyilvánosságra hozásával. Nem, mert ezáltal épen az ellenkezőjét érnék el. Ezek az erkölcsi fölfogás minden fokozatán alul álló huszómegek dicsőségnek, kitüntetésnek tekintenek, hogy velők újságban foglalkoznak, vitészségnek tudják be, hogy öldökölni, gyilkolni mernek, s érdemül rójják föl, ha bűneikért fogáságot állottak ki.

Mindenesetre elszomorító, hogy a nép nagyobb rétegeiben ilyen fölfogások uralkodnak, de az alacsonyabb néposztályok jövendő hatalmuk, reményében vagy vélt hatalmuk tudatában mindig kivetkőznek emberi mivoltukból.

Más szempontból is bir fontossággal ez az esemény. És pedig igen szomorú fontossággal,

* Leadtuk e közleményt, de meg kell jegyeznünk, hogy a tudósításon végig vonuló politikai fölfogással egyet nem értünk. A szocialdemokrata partot a bicskázásokért felelőssé tenni nem lehet. Ennek a pártnak a politikáját sok tekintetben nem helyesljük, de azért az igazság és zsurnálisztikai tisztesség megköveteli, hogy az ily vádak ellen védelembe vegyük. — A szerk.

amennyiben ez nem csupán az első eset, de megismétlődése több hasonló öldöklésnek, mely ha nem is irányult mindig a rendfönntartására felügyelő közegek ellen, veszedelmességével egész rendszerré kezd fejlődni. Rövid egy év leforgása alatt — úgy tudom — egy néhány fiatal embert elföldeltek, másokat pedig nyomorékká tettek. Csendőrségünk vagy rendőrségünk vállát ezért nem nyomhatja vád, még kevésbé az illetékes hatóságát, mely mint a jelen eset is bizonyítja, minden lehető elkövet arra, hogy a rendet a községben fönntartsa, amit az is bizonyít, hogy a megsebesített rendőr kötelességének buzgó teljesítése közben esett hivatásának áldozatául.

A törvény fogyatékoságára lehet ezt visszavezetni, mely egyrészt szigorú és súlyos kötelezettségeket ró a rendőrségre, másrészt pedig a válságos helyzetben nem nyújt nekik kellő oltalmat, védelmet. Azért nem neveztem fönntebb soraimban rendfönntartó hatalomnak, hanem csupán csak közegeknek, mert sajnos hatalomnak nem hatalom.

A másik törvény pedig már egyenesen tarthatatlanná válik. Az amely módot, alkalmat nyújt a fiataloságnak arra, hogy ilyen eseteket földézzenek.

Értem ezen alkalomnyújtás alatt a korcsmázásokat, melyek amellet, hogy sokszor véres eseményeknek az előidézői, minden esetben sok bűnnek, lelki és anyagi károknak a kuforrásai.

Ez az esemény azt hiszem nem csupán helyi jelentőségű, de általánosságban is figyelmet keltő, s azt hiszem ezen eseménynek, s indító okainak nyilvánosságra hozatalával nem végeztem haszontalan munkát.

Kováts Antal.

A Bajai Takarékpénztár.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1908. február 15-én.

A *Bajai Takarékpénztár* folyó hó 9-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen *Latinovits* Pál nyug. főispán elnöki beszédében az egész pénzügyi múlt évi nehéz helyzetéről tartott eszmefuttatást, majd ifj. *Szutrély* Lipót vezérigazgató ismertette kimerítően az intézett múlt évi tevékenységét. A közgyűlés helyeseite az elért évi nyereség felosztásának tervezetét, melyhez képest a tartalékok kamatozása és dotálása mellett még 20.000 koronával egy osztalék tartalékalapját fektette meg. Csakis a régi részvények után esedékes szelvényekre 170 korona osztalék állapított meg.

A vezérigazgató nagy érdeklődéssel hallgató előterjesztésében kiemelte azt is, hogy a Bajai Takarékpénztár mint Bácsbodrogyvármegye legrégebb pénzügyintézete az elmúlt évben fejezvében be 60-ik éves fennállását, a statisztikai adatokra utal, melyek igen érdekes és tanulságosan tüntetik fel az intézet erőteljes fejlődését.

Az elmúlt évben kibocsájtott 200 darab új részvényre az elővételi jog teljesen gyakoroltatott, úgy hogy a megalakult szindikátusra egyáltalán nem került a sor, sőt a forgalomba került elővételi jogok rendkívül keresettek is voltak.

Allaga Ottó, *Pollermann Bertalan*, *Sárdi János* és *Tury Máttyás* igazgatósági tagok és id. *Furó Lajos* felügyelő-bizottsági tag megbízatása lejárván, a közgyűlés őket ismét az eddig viselt tisztokra megválasztotta. Felügyelő-bizottsági tagokul dr. *Boros József* és *Wunderlich József* választott meg.

Végül *Bernhart* Ernő a részvényesek lelesült helyeslései közepett, azok nevében megköszönte *Latinovits* Pál elnöknek azon kifáradhatlan, buzgó törekvését, melylyel az elmúlt évben is, mint különben mindig és mindenütt, ha arra alkalma nyílt, az intézet érdekeit, javát széleskörű öszszeköttetése révén előmozdítani sziveskedett.

drf.

HIREK.

A képviselőházból.

Ünnepi köntöst ölt az emberek lelke. A haza oszlopai, a kimagasló honfiak, az izzasztó munkában görnyedő képviselők ismét megkezdtek áldásthozó tevékenységüket. Hetekig tartó szünet

után kedden mutatták magukat újból. Persze a már megszokott óriási számban (harmincan-negyvenen lehetnek.) A portugál királyt jöttek elparentálni. Nemesen érző szívűeknek nagyon fájt a „szamar” szülőatyjának, Ugron Gábornak erőszakoskodása, melylyel a Ház részvétének megnyilatkozását megakadályozta. Arról, hogy a hiba reparálását Bécsben ráparancsolták Wekerlére, nem szóltak. Justh Gyula, aki nem embere a komédiáknak, mitsem akart tudni az utólagos reparációról s így megtörtént a szokatlan eset, hogy a miniszterelnök fejezte ki a Ház részvétét. Ugron Gábor azonban rugott egyet a halott király koporsóján, amiért azt Apponyi sietett Wekerle segítségére.

Szerdán egy csomó kérvényt tárgyaltak. *Fernbach* Péter, aki egymaga képviselte a bácskai gárdát, unalmasan nézett körül s kereste partnereit: de csak kettő akad: Németh és Botzenhard fővárosi képviselők. A bácskai földiek még egy-néhány napra kitolták a szünetet. Minek is sietnének? A fizetési nap még messze van.

Hányszor...?

Hányszor csúfoltak meg, én magyar nemzetem?

Hányszor gyaláztak meg Szentséges Hazám?!

Nincsen anynyi tenger csillag a menynyen,

S nincs a földön anynyi porszem sem talán;

Ahányszor nemzetem Téged megcsúfoltak:

S kik csúfoltanak? — kik?!

Arcomon szégyenpir ég a vallomásra:

„Saját fiaid.”

Ez újabb század eszméket szült pusztán,

Azért történt csak a nemzet-mozgalm.

Azért emeltük fel a „kiáltót” csupán,

Hogy megosztozzunk majd a gyalázon.

Hallottunk zengeni nagy, szép eszmékről,

Azok zengték, akik

Most békóba vernek; — szegény magyar népem —

— A saját fiaid.

Mily lángh hevité sziveink világát,

Midőn értük ki a küzdőterre álltunk!

Más nemzeteknél rá ily hatalmas példát

Hiába keresnénk, úgy sem találunk.

E példa díjjában kapunk majd kötelet.

Azok adják, akik:

Magasan vannak e nép kegyelméből —

„A saját fiaid.”

Eszméket szült e század csupán: azok a

Nagy ígéretek mind semmivé váltak,

Előharcosai voltak ők akkor a

Bekövetkezendő nemzet-halálnak.

A sirt is megássák és a hóhér munkát

Elvégzik ők, akik...

Elég a fájdalom!... Ilyenek nemzetem

„A saját fiaid!”

Kell, hogy gondja legyen a jó magyar népre

Egy hatalmas, erős szent Istenségnek!

Kell, hogy feleszméljünk! Kell, hogy egyszer vége

Szakadjon a nemzet nagy türelmének!

És ha történetbe jegyzi idegen nép

A nemzet-kormányt; — mink?!

Le fogjuk tagadni, — mert szégyellenünk kell —

Hogy „voltak fiaink!”

LABORCAI.

A török nők.

Németből: Neugebauer Ármintól.

A Keletiek jellemének megfelelőleg a szeretet jellemzi egész magánéletüket. Amily erkölcsösnek és szemérmesnek tűnik fel a török a nyilvánosság előtt, oly zabolátlanul és vadul él a hárem falai között. — Az iszlám vallása a szerelmi élet körül forog és valamint a Korán, úgy az egész serege a régi írásoknak a legrégebb időktől napjainkig a szerelmi élet legrafináltabb jellemzését foglalja magában. A tánc az asszonyi termekben a szerelmi élet megjelenítése és ha nép a Ramazánban nyilvános multságoknak szenteli idejét, oly szindarabokat adnak elő, amelyekben a legtitkosabb események leleplezetlenül adatnak elő. Plátói avagy ideális szerelemről nem lehet szó a törököknél.

Belső családi élet — mint nálunk — nem érvényesülhet a Keleten. Az apa nemcsak a feje, hanem ura is családjának. A felnőtt fiu sem mérészelne — apjának jelenlétében, aki föltétlen parancsolója a háznak — előbb leülni, mielőtt engedélyt nem nyert erre. A rabszolgához hasonlóan — a keleti szokáshoz híven — tiszteletgerjesztő tartásban összekulcsolt kezekkel kell állania atyja előtt, akinek legcsekélyebb intése parancs reá nézve. A nő e helyen nem egyenrangú élettársa férjének, hanem akarattársa eszköze: egy megvásárolt áru, amely a ház díszét képezi és az élet örömét előmozdítja. Balgaság volna a leányokat jobb nevelésben részesíteni, miután egyedüli életcéljuk, egy urnak tetszeni. Megtanítják őket énekre és táncra, a szép izléses öltözésre, hogy valaha egy háremben a feltétlen parancsoló figyelmét magukra vonják, s hogy az asszonyi termekben azt a helyet betöltsék, amit a sorstól kiérdemeltek.

A hárem még maig is teljesen el van zárva a külvilágtól. Még ma is minden törökház Konstantinápolyban két teljesen elkülönített lakosztályból áll, amelyek közül az egyik a selamlík, mindenki által megközelíthető, ellenben a háremba csupán az asszonyok, a feltétlen parancsoló és az örök juthatnak be. Még közeli rokonok sem juthatnak be előzetes engedély nélkül, mert a töröknő, aki az idevonatkozó előírásokat igen jól ősméri, nem mutatkozik sem atyja, sem bátyja előtt fátyol nélkül. Az utolsó években ama elhatározást vitték keresztül, hogy az orvos, európai szokáshoz híven, szabadon járhat-kelhet a háremben. Azért korántsem engedték meg, hogy a hárem belső titkait megismerje. Abban a pillanatban, mikor az orvos ajtóját megnyitja, az eunuch hangos kiáltására, hogy mindenki tünjék el, az összes nő az épület udvarába mennek. Az orvos — az eunuchtól kísérvé — óvakodik minden kíváncsiaskodástól; nem néz sem jobbra, sem balra, lehajtott fővel megy tovább és tovább, míg az ő megállásra nem szólítja fel. A beteget ágyban avagy diványon leli. A beteg csupán nyelvét mutathatja. Az emancipáltabb törökök megengedik asszonyaiknak, étecsőbb nőktől kísérvé, a hárem falain kívül az orvos tanácsát kikérni; vannak viszont igen sokan, kik makacsul ragaszkodnak a régi szokásokhoz, hogy betegekhez az orvost még saját házukban sem bocsátják be; a beteg egy függönyön át kinyújtja a kezét, az orvosnak csupán az üteret szabad megérinteni, ez uton kell a betegség nemét felismernie és az orvosi szereket megrendelni.

A török nő nem tartja fogságnak a hárem-életet. Életviszonyához mérten elég szabadságot élvez. Ha gazdag a férje, úgy néhány háremtársnőjével, meg egy nő vagy eunuch felügyelete alatt sétára megy, vagy át kocsiázik Perába, hogy elegáns európai negyedben bevásároljon. Így aztán az elzárkózottságnak a kirándulás némi kárpótlást nyújt. Mohamed szultán kényszerítve érezte magát a konstantinápolyi kereskedőknek meghagyni, hogy üzleteikben csupa éltes embereket alkalmazzanak elárúsítóknak; az asszonyoknak az Irade értelmében egy órával naplemente előtt otthon kellett lenniük. Az előírások nem sokat segítettek; a nők, akik a tiltott szerelem után vágyódtak, megtalálták az utat vágyaik kielégítésére. Konstantinápolyi tartózkodásomkor nem kis feltűnést keltett, a mint egy szép napon a rendőrség egy örmény üzletet bezárt, mert találkozóhelye volt a török nőknek és imádóiknak.

Rámázan hónapja a szabadság hónapja. Teljesen elfátyolozva, az eunuchoktól kísérvé szabadságukban áll az esti órákban is a mulatóhelyeket felkeresni és a mulatságokon résztvenni. A legkirívóbb előadásoktól sem rettennek vissza. A keletiek szégyenérzéke a ritkaságok közé tartozik. Arcát elfátyolozva nem feszélyezi semmi sem. A keleti nők szégyenérzéke csupán az arc elfátyolozásában összpontosul. — A leánygyermeknek a tizedik évtől kezdve fátyolt kell hordania; e szokást nem csupán a szabad nőknek, hanem a cselédeknek és a rabszolganőknek szigorúan be kell tartaniuk; fátyol nélkül nem jelenhetnek meg a nyilvánosság előtt. A fátyol finom moucelinből készül és négyzetes. Mentől fiatalabb a viselője; annál sürűbbnek kell lennie. Jóllehet a törvény megsértése szigorúan büntetettik, kokket asszonyok mégis úgy viselik a fátylat, hogy arcuk néhány pillanatra látható: így a figyelmes idegen az Ildiz-szelamlíknál, ahol néhány háremhölgy megjelenik a szultánt üdvözölni, könnyen fogalmat szerezhet ama szépekről, kik a szultán palotájában virágnak. A fátyolreformot egy Irada szigorúan elítéli: „Egy idő óta — így szól az ediktum — az asszonyok ruhája a közönséges minták szerint készülnek. A felsőkabátok ujjak nélküliek és izléstelen kivágásuak. A fátylak oly vékonyak, hogy nemcsak az arc, hanem a frizura is látható. Vannak asszonyok, akik az előirt török ruha helyett európai szabású köpenyt hordanak, amelyek a császári hadsereg köpenyegéhez hasonlítanak. Megtörtént, hogy fiatal leányok, akik oly korban vannak, mely az elfátyolozást megköve-

teli, teljesen fátyolozatlanul és rájuk nem illő ruhákban sétálgatnak az utcákon. Ezen újabb divatu viseletek szigorúan megtiltatnak és az ellen vétő nők és leányok büntetve lesznek.”

Az európainak, ki az ország szokásait ismeri, sohasem fog eszébe jutni, a török nő fixirozni, avagy üldözöbe venni. Tudja, hogy a legnagyobb kellemetlensége támad és hogy az eunuch ostorcsapásától sincs ily esetben megkímélve. A nehézségek felkeltik az ingert az idegenben, hogy a török nőket megismerje. Egy drágománhoz kell fordulni, ki ravaszul legyőz minden akadályt, a ki az idegennek egy örmény nő mutat be. Az örmény nők némelyike szintén fátyolt visel és törökül beszél, mint a török nők. Az idegen nem is veszi észre, ama kellemes csalódást és elmeséli a legkedvesebb meséket a török szerelmi életből. Sokkal könnyebb az érintkezés, mint Konstantinápolyban a mostem nőkkel Kisázsia kikötővárosaiban, u. m. Smyrnában, de különösen Beyrutban, a hol az erkölcsöktől nem feszélyezett arab nő dominál; de itt is jellemző, hogy a nő, a ki áruba bocsátja magát, a fátylat arcáról csak heves ellentállás után veszi le.

A törvényes szerelmi életéről — mely Törökországban honol — egész hamis fogalmak uralkodnak. A mostem elveheti a nő, de igen kevesen élnek a szokással, mert az az élvezet igen költséges. Sőt előkező urak, mint a régi nagyvezér dschewad Pasa, a jelenlegi külügyminister Tewsk Pasa és több más méltóság megelégszik egy nővel. Maga a szultán abdul Hamid feleségeinek elhunya után csupán egy ritka szépségű cserkesznőt választott feleségül.

Az uralkodó e felesége elveszti férjét; hivatalos neve Kadine, vagyis szülőnő. Rangkan követik a kadinet a kegyelték, a kik már szültek. Azonkívül vannak hajadonok, akiket Gjösdéknak hívnak; vagyis olyanok: akikre a padisah szemet vetett, de szerelmének szerencsését még nem élvezték. A pillanatban, mikor ez megtörtént, a Gjösdé az Ikkal rangját veszi fel.

Az odaliske elnevezést, mint kegyelt nő, a keleten nem ismerik. A rabszolganők, akik a hárem szolgálatára vannak kirendelve, halaiaknak nevezetnek; ama rabszolganőket pedig, akik kizárólag a férfiak rendelkezésére állanak, odalikoknak hívják, szóval: ami a szobához tartozik. A hárem felügyeletére egy intendánsnő van kirendelve; ez rendszeren egy egykori favorit, aki a szerelmi élet megszüntével nem vesztette el a szultán kegyét, megtartván ama bizalmi állást, mely a szultán és háremhölgyei közti közvetítésben áll.

A szultán minden egyes nejének és kegyeltjének meg van a maga ház és udvartartása, társalkodónője, titkára, pecsétörzője, öltöztetőnője, mosónője, ruhatárnoka és kávé készítője. Némelyike ezen hivatalnoknőknek külön szolgazeméllyel rendelkezik, úgy hogy egy előkelő háremhölgy udvartartása száz személyből áll; ezekhez sorolandók az eunuchok, akik a fő eunuch fennhatósága alatt állanak. A Kislár-Aga, vagy az asszonyok Agája, feje a szultán eunuchjainak, fenséges címmel. Igen előkelő személy, de nincs a régi időkbeli eredő hatalommal felruházva. Az eunuchok az uralkodó szóbeli parancsai közvetítik háremhölgyeivel. Ha a szultán valamely nő kegyeivel ki akar tüntetni, nem hivatja magához, hanem elmegey hozzá. — Az értesítés írásbelileg történik; e célra a szultán a környezetében számos titkár van. — Az értesítést egy ajándéktárgy küldése előzi meg, a mit keleti módra egy kendőbe göngyölnek; az ajándék rendszeren arannyal himezett zsebkendőből állnak. A zsebkendő meséje ez ajándéktárgytól ered, a mit a szultán kegyeltjének küld. A szultán által felszólított, az intendáns nő által furdőbe vitetik, meg lesz olajjal kenve és parfümírozva.

A szultán hajadon leányai és fiai az Ildis Kioskban laknak. A hercegek tizennegyedik életük évük betöltésével saját lakást rendeznek be, kellő udvartartással szolgazeméllyzettel, eunuchokkal, asszonyokkal és rabszolganőkkel.

A hercegekről és hercegnőkről a nyilvánosságban ritkán történik említés. Ha a hercegek nagykoruak lesznek, avagy a hercegnők férjhez mennek, úgy hivatalosan értesítik a sajtót; az ünnepélyességek a szultán palotájában a legszűkebb körben mennek végbe. A szultán leányai egész jelentéktelen személyek nevévé lesznek, a férfiu, a kit a szerencse ér, nem mindig irigyléreméltó, mert ez esetben a férfi lesz neje rabszolgájává; más feleséget, miután neje császári házból származik, nem vehet maga mellé: ez a nagy előjog egyedül a szultán leányait illeti meg.

A paripási orvos jubileuma. Paripásról írják nekünk: A „Paripási Casinó“ *Ivencz* Ferenc községi orvos 50 éves orvosi működésének alkalmából, f. é. február hó 26-án este 7 órakor a Casinó helyiségében társasvacsorát rendez, melyhez fennnevezett tisztelői és barátai ezennel meghívotnak. Névreszóló meghívók nem küldetnek szét.

Egy teríték ára 1 kor. 60 fill. Előjegyzéseket a Casino elnöksége szívesen eszközöl, illetve elfogad.

A szenttamási iskolákat a napokban látogatta meg Kárpáthy Sándor s. tanfelügyelő. Egyes iskolák tulzsfuftságát kifogásolta s eziránt előterjesztéssel is élt. *Ivánits* Izidor jegyző Kárpáthy tiszteletére ebédet adott, melyen a tanítói kar teljes számban volt jelen.

Alapítók arcképei a zombori városháza részére. Zombor város közgyűlése elhatározta, hogy néhai *Falcione* Gyula és néhai *Cyalokay* Rozália arcképeit megfesteti a közgyűlési terem számára.

Zombor város pótdóóját az eddigi 57%-ról 50%-ra szállították le.

A szolgabírói kar köréből. *Fernbach* Károly főispán d. *Ritter* Gyula tb. főszolgabíró Ujvidékről Zentára és *Hoffmann* Sebestyén közig. gyakornok, tb. szolgabíró Zentáról Ujvidékre helyezte át.

Házasság. *Ráthay* Dezső apatini gyógyszerész eljegyezte *Pacher* Zsófia kisasszonyt, *Pacher* András kolozsvári biztosítóársulati kerületi főügynök leányát.

Fizetésektelenség Baján. Herzog M. Dezső bajai vegyeskereskedő beszüntette fizetéseit, mert üzletének leégése tönk szélére juttatta. 6000 koronával tartozik.

Bukás Bajmokon. *Lóth* István bajmoki, meszse vidéken ismert vegyeskereskedő, akinek évekig virágzó üzlete volt, megbukott. Az ottani tönkrement leánykiházásító egyesület rántotta őt magával. Adósságai 40.000 koronára rugnak. Egyezség aligha jön létre.

Fizetésektelenség Szabadkán. A fizetésektelenné lett Berge Ede szabadkai kereskedő vagyoni állapota csak most nyujt tiszta képet. Az árúk és követelések 42.000 koronára rugnak.

Elbocsátások a honvédség kötelékéből. A honvédelmi miniszter rendelete folytán Kovács Lajos, Stern Sándor és dr. Micsatek Lajos szabadkai 6. honvédségalegredbeli tartalékos hadnagyok saját kérelmükre a honvédség kötelékéből elbocsátattak.

Gondnokság alá helyezés. A szabadkai kir. törvényszék Stoszni József mézárósségédet, bácsalmási lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Uj cégek Bácsme gyében. Bácsme gyében ujjában eme cégek létesültek: Brankovics Sándorné vegyeskereskedő, korcsmáros és szeszfőzdetulajdonos *Óbecse*.

Hermansdorf és Braun divatárkereskedők *Apatin*.

Stefán Ferenc és társa (Schäffer Zsigmond) fonó- és kötőgyár *Apatin*.

Halálozások. *Szmiha* Kálmán, Ókér derék, ügybuzgó jegyzője a napokban 46 éves korában meghalt. Temetésén ezernyi tömeg volt jelen. Ott voltak *Michailovits* főjegyző, *Nikolics* és *Sztrilich* főszolgabírák, a jegyzői kar küldöttsége *Jüss* Gyula elnökkel az élén. A gyászszertartást *Wagner* Adolf ujjverbázi ev. lelkes végzte, aki magasan szárnyaló, könnyekig ható beszédben méltatta az elhunyt érdemeit. *Jüss* Gyula a jegyzőséglet nevében tartott búcsuztatót. Ott Fülöp ókéri lelkes pedig a templomban emlékezett meg a községet ért nagy veszteségről.

Fizetésektelenség Ujjverbáson. Schäffer Géza ujjverbázi vegyeskereskedő fizetésektelenné lett. Minthogy hitelezőinek elfogadható ajánlatot tett az egyezség minden valószínűség szerint létre fog jönni.

Ügyvédjelöltek joggyakorlata. A szabadkai ügyvédi kamaránál ujjában bejegyzett ügyvédjelöltek ezek: Scheit Károly dr., Zátanyi Dezső zombori ügyvéd irodájában, ifj. Rengyel János dr., Mukics Simon szabadkai ügyvédől dr. Zsulyevics Antal szabadkai ügyvéd irodájába joggyakorlatra lépett.

A szülői gondatlanság áldozata. Müller Henrik titeli lakos István nevű 2 éves kis fia — mint levelezőnk írja — egy forró vízzel telt teknőt magára rántott és oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy behalt. A gondatlan szülők ellen a bíróság megindította az eljárást.

Uj építőmesterek. A kőmives-, kőfaragó- és ács mesterség megvizsgálására szervezett szegedi bizottság előtt eme bácsme gyei kőmives mesterek vizsgáztak: Schwärzli Mihály, Kromer Ferenc, Mayer József, Bászler Péter és Gász Mátás apatini lakosok.

A zombori pénzügyigazgatóság köréből. A pénzügyminiszter Papp Sándor oklev. gazdász, ipolysági lakost ideiglenes minőségű kataszteri irattárkezelő irodatisztá a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságához kinevezte.

Csödédek. A zombori kir. törvényszék Konrath Károly ügyvédje, az újvidéki kir. törvényszék pedig Adamovich és Popovics titeli cég ellen a csödöt elrendelte.

A pirosi függetlenségi kör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Aki részeg állapotban váltót ír alá. A váltó, de különösen a szivességi váltó sok embernek okozta a vesztét, romlását. Dávid Mihály moholi lakos meg is járta vele. Részeg állapotban aláírt rokonainak, Dávid Istvánnak és Deli Istvánnak 1500 koronáról szóló váltót, melyet a takarékpénztár leszámitolt. Az esedékesség napján Dávid kijelentette, hogy a váltóról nincsen tudomása, az aláírása hamis. Hogy részeg állapotban írta volna alá, arról mitsem akar tudni. A tanuk azonban e mellett vallanak. Ez ügyben egyébként megindították a bűnvizsgálatot.

Irnokválasztás Moholon. Moholon a napokban megüresedett irnoki állást *Völgyi József* felöltötték be.

A Bácsalmási Iparos és Kereskedő ifjak egylete folyó év február 16-ikán tartotta tisztújító közgyűlését. A tisztikart és a választmányt — mint nekünk írják — egyhangulag a következőképen alakították meg. Elnök Krix Mihály. Alelnök Müller János. Ügyész dr. Fischhof Béla. Titkár Ambil Lajos. Jegyző Schlesinger József. Pénztárnok Linert Károly. Ellenőrök Rosenthal Zoltán és Stupunsky János. Gazda Szammer István. Könyvtárnok Patocska József. Választmány: Friedl Antal, Horváth Mátyás, Linert János, Vidákovits József, Harton András, Skorutyák Géza. Pótválasztmány: Linert Ferenc, Schoblocher József, Lehotai Kálmán. A választás megtétele után Schlesinger József az egylet újonnan megválasztott jegyzője szép szavakkal köszöntötte meg az újonnan megválasztott tisztikar nevében a közgyűlés bizalmát és további kitartásra buzdította a tagokat. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az alsókaboli templomrablás. A múlt hó 27-ével jelzett alsókaboli templomrablás tettesét — mint levelezőnk írja — Pávkov György rendőr Visnyicsán György alsókaboli lakos személyében kinyomozta.

Apaaállatvizsgálatok a titeli járásban. Szemző János főszolgabíró f. hó 17-én kezdi meg Szelinger Antal járási kir. állatorvos és Perkovác Ferenc mezőgazdasági bizottsági tag közreműködésével a járás községeiben a tavaszi apaaállat vizsgálatot.

A zentai iskolák államosítása mellett immár a városi közgyűlés is határozott állást foglalt. 89 szavazattal 7 ellen mondták ki az államosítás szükségességét.

Érdújhelyi plébános lemondása. *Érdújhelyi* Menyhértnek, a zentai tudós plébánosnak egy kis konfliktusa támadt az egyházi hatósággal. E miatt megindították ellene a vizsgálatot, melynek eredményét Érdújhelyi be nem várva, állásáról a napokban lemondott.

A Hadzsy-szobor javára 100 koronát adományozott a Topolyai Takarékpénztár.

Az iszákosság átka. Vlaskálit Alexa ósziváci borbély, aki állandóan a borban leli gyönyörűségét, a napokban ittas állapotban hazafelé bandukolt. Utközben belekötött *Pein* Lyubó otáni földművesbe, akinek szőváltás közben mellébe döfte élesre fent kését. Pein nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták.

Fiatál gyilkos. Apatini levelezőnk írja nekünk eme borzalmas esetet: Vesztermayer József és Schiller János halászmesterek inasai: Schieber István 16 éves és Bain Mihály 15 éves, favágásra indultak a halászgöngyhóból. A fejszék kiválogatásánál összeveszttek, mire Schieber István inas Bain Mihály inast a fejszével úgy fejbevágtá, hogy holtan összerogyott. Hogy gyilkossága napfényre ne kerüljön, áldozatát a közeli árokba hurcolta, hol a havazás által teljesen eltakartatott, mignem a beállott enyhe idő és hóolvadás következtében a disznók által a holttest feltúrattat. A gyilkos a helybeli járásbírósgá börtönében várja büntetését. A legyilkolt monostorszegi illetőségű teljesen árva fiú volt.

MULATSÁGOK.

A „Bácsalmási Iparos és Kereskedő Ifjak Egylete“ február hó 22-én az „Ambil Szálloda“ összes termeiben könyvtáralapja javára nagy álarcos bálát rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Confetti és serpentin a kaszszánál kapható.

A „paripási Casinó egylet“ február 22-én saját helyiségeiben, pénztára javára zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor.

Az apatini vegyes énekkar f. hó 15-én tartott álarcos bálja fényesen sikerült. Az egész apatin ott volt. Nyolcvannál több álarcos tarkasága érdekes jelleget adott az estélynek.

A Zsabyai Kaszinó Egyesület folyó hó 29-én a Wallauch-féle vendéglő összes termeiben, saját pénztára javára zártkörű táncestélyt rendez, amely után — tekintve, hogy ez a zsabyai kaszinó első táncmulatsága — általános az érdeklődés.

A Temerini Iparos Dalárda február hó 16-án saját egylete javára táncal egybekötött műkedvelő-előadást rendezett. Szinre került ez alkalommal: „A cigány“ népszínmű, melynek betanítását Keller Márton segédjegyző nagy igyekezettel végezte. Meg is volt az eredmény. Teljes erkölcsi és szép anyagi siker koronázta úgy a rendező, mint az egyes szereplők kitartó buzgalmát. Nem ez az első előadás nálunk, s reményem nem is az utolsó. Iparos ifjuságunk nemes törekvését nagy örömmel látjuk valamenynyen, kik a nemzeti haladás és kultúra fejlesztésének kövítői vagyunk, mert sokkal áldásosabb az ilyen szórakozás, mint a korcsma romlott levegőjében való dorbézolás, szerencsejátékok üzése s más az ifjuságnak hátrányára szolgáló foglalkozás. Az ifjuság míg egyrészt tehetségeit fejlesztheti, elismerést, becsületet viv ki magának; szórakozik hasznosan, másrészt pedig a közönségnek is élvezetes estét nyújt. A szereplők valamenynyen megérdemlik, hogy neveiket azok is olvassák, akik az előadáson jelen nem lehetnek, épen azért ide írom, hogy kik játszották az egyes szerepeket:

Várszegi, gazdag földes urfi: Schrantz Antal; Kurta, nagy gazda, agglegény: Udri József; Gyuri, unokaöccse: Karácsondi Géza; Márton, parasztgazda; Bercsényi József; Rebeka, felesége: Petri Katica; Évi, ennek leánya: Horváth Mihályné; Zsiga, cigány: Adám András; Peti, Rózi, gyermekei: Schütz Gyula és Szepessy Mariska; Ferke, hajdu: Horváth Mihály; Kisbíró: Schnur Pál; Kondorné: Skrabalek Mariska; Sári, Panni, Erzi, parasztleányok: Bencer Erzsike, Nagy Veruska, Molnár Etuska; Egy öreg: Fogarasi Károly; Násznagy: Berényi József; Vőfély: Nánási Endre. Tekintettel arra, hogy a darab megválasztása nem a legszerencsésebb, amennyiben nagy erőket is próbártevő tragikus jelenetei vannak, az előadás mégis szépen folyt le. Különösen ki kell emelni: Zsiga, a cigány személyesítőjét Adám Andrást és egyik gyermekét Rózit, akit Szepessy Mariska személyesített meg. Ezek korrekt játékkal egészen lebilincseltek a hallgatóság figyelmét. Az előadás bevétele 168 korona.

Az újvidéki polg. magyar daloskör vasárnap dalestélyvel egybekötött táncmulatságot rendezett, mely jól sikerült. A nagyszámu közönség lelkesen tapsolt az ügyes szereplőknek.

Az adai izr. nőegylet a napokban hangversenyvel egybekötött táncestélyt rendezett, mely minden tekintetben jól sikerült. *Rosenbaum* József figyelemmel hallgatott felolvasást tartott. Hubay Jenő „Csárdás jelenetei“-t dr. *Englman* Jenő ügyvédjelölt hegedűn adta elő; fejlett technikára valló, ügyes játékát nagy tetszéssel fogadták. *Ferlesz* Frida k. a. zongorán kísérte; az ő játékáról is dicsérettel kell megemlékeznünk. „Ráchel siralma“ című kitűnő melodrámaival *Ojner* Valeria k. a. és *Herzl* Sándor zajos tetszést arattak. *Ojner* József pedig az Orfeumbeli közismert „Liba nótát“-t adta elő hatással. A hangversenyt tánc követte. Az estély 300 kor. tiszta jövedelmet eredményezett.

A zentai tűzoltóegylet farsang utolsó napján nagyszabásu estélyt rendez.

Bácskai karcos.

A gombos—erdői áthidalás kérdésénél *Bosnyák* János bezdáni jegyző a sok pillér ellen érvelt, mert ezek jégtorlódás esetén a bácskai részeket veszélyvel fenyegetik.

No lám, ki hitte volna, hogy van egy *bosnyák*, aki a magyar érdekeket ily erőteljesen védelmezi.

A zentai kereskedőifjak hangversenyén nagy élvezetet nyújtott gyönyörű énekszámával Heilbrunné *Boros* Bella urnő.

Az ifjak oly eszevesztettül tapsoltak a művészi éneknek, hogy valaki találoan jegyezte meg:

— Ezek, ugylátszik, *boros* állapotban vannak.

Az óbecsei szintársulat minden tagját, kivétel nélkül, egekig magasztatja az Óbecse és Vidéke kritikusa, *Szeregy*.

A derék színireferens jószívű ember lehet, mert még a függönyhuzót is *szeregy* megdicsérni.

A szabadkai színházban, a „Remény“ című kitűnő drámában gyönyörűen alakította Róza szerepét *Forgách* Rózsika.

A közönség lelkesedésében majdnem szétforgáchozta a jeles művésznőt.

KÖZGAZDASÁG.

Darányi Ignác disztagsága. Az *óbecsei földművelők egylete* Darányi Ignác földművelési minisztert a napokban *disztagság* választotta s erről őt jegyzőkönyvi kivonatban értesítette. A miniszter az óbecseiek figyelmét ekként köszönte meg:

Nagyságos és főtisztelendő elnök ur! Folyó évi január hó 25-én kelt iratából őszinte köszönettel értesültem az óbecsei földmives ifjusági egylet közgyűlésének azon elhatározásáról, hogy engem az egylet örökös disztagságá megválasztani szivesek voltak. Midőn a disztagságot örömmel elfogadom, a megtisztelő figyelemért ismételen köszönetemet fejezem ki, felkérem egyuttal nagyságodat, hogy azt alkalmilag az egylet előtt is tolmácsolni sziveskedjék. Örömmre fog szolgálni, ha az egylet által is szolgált hazafias célokat előmozdítani a jövőben alkalmam leend. Fogadja nagyságod őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Darányi Ignác.

Gazdakör Sajkásszentivánon. A Bácsmegeyi Gazdasági Egylet *sajkásszentiváni fiókja* a napokban alakult meg *Inhoff* József jelenlétében. Ez alkalommal a gazdak a következő sürgönyt küldték *Latinovits* Pálhoz, a gazd. egylet elnökéhez.

Méltóságos Latinovits Pál urnak Bácsborsód.

Sajkásszentiván községben *Inhoff* egyesületi titkár jelenlétében megalakult gazdasági egylet helyi csoportjának tagjai lelkesedéssel üdvözlik vezérüket. Bizalommal és szeretettel kérik, annak addig is minden irányban tanusított atyai jóindulatát.

Schindler Márton,
mint a helyi csoport elnöke.

Hetivásár engedélyezés. A kereskedelemügyi miniszter Mohol községhez tartozó moholi—nagyvölgyi szállásokon minden hét szerdai napján sertés- és juhfelhajtással egybekötött helypénzszedés nélküli hetivásárt engedélyezett.

A kulai háziipar szövetkezet a napokban megalakult. Diszelnökké *Rácz* Györgyöt, tisztb. elnökké *Sztrilich* Bélát, elnökké *Kugler* Bélát választották meg.

Szeghegyi Takarékpénztár R.-T. alakul meg a közeljövőben. A részvényaláírások eredményvel folynak. A pénztintézet 100,000 K alapítókével (1000 drb. 100 kor. részvény) alakul meg.

Gazdasági előadás Titelen. Titeli levelezőnk írja, hogy f. hó 12-én *Imhoff* József, a megyei gazdasági egyesület titkára a titeli gazdasági egyesület helyiségében igen tartalmas előadást tartott. Az értekezleten a 140 tag közül mintegy 100 tag jelent meg és nagy figyelemmel hallgatta a jeles szakember előadását. Felhívására az egyesület tagjai 60 drb. bonyhádi fajú tehén beszerzését határozták el, illetve a tagok 60 drb. tehénét jegyezték már elő. A gazdaközönség a titkár előadását és utbaigazítását követni fogja.

Szerkesztői üzenetek.

F. F. plébános, Cs. D. gör. k. lelkész, dr. K. F. orvos és D. J. bíró uraknak Ókér. Nyilatkozatukat ebben az alakban és hangnemben legnagyobb sajnálatunkra nem közzétehetjük. Egyrészt, mert az a férfiú, akinek nyilatkozatukat intézik, a sértésekre okot nem szolgáltatott. Amit mondott, általánosságban mondta s nem önökre vonatkoztatta. Másrészt pedig az elhunyt férfiú iránt tartozó kegyelet is megtiltja. Egyéb esetekben szíves készséggel állunk rendelkezésükre.

B. Gy., Paripás. Köszönjük. Az ünnepélyről részletes tudósítást kérünk.

Többeknek. A múlt heti tárca írója, *Korossy* Margit k. a. tavaly és ezidén az összes előkelő bálakat látogatja s így közvetlenül merítette impresszióit. Az ügyes tollforgatáson kívül még egyéb előnyökkel is rendelkezik. Például: a budapesti előkelő társadalom egyik ismert szépsége s az összes bálak első bostontáncosnője. Birjuk ígretét, hogy szellemi tárházából gyakrabban juttat nekünk egyet-mást.

G. B.—a. Még nem intézhetjük el.

Dr. F. G., Baja. Köszönjük. Legyen szerencsénk minél gyakrabban.

42. A zentai lapok kért számaikat kedden elküldtük önnek.
 B. J., Bezdán. Ismét elköve érkezett. S minthogy a tárgy nagy fontosságára való tekintettel megfelelő helyen és alakban akartuk elhelyezni, közlését nyomda-technikai okokból erre a számról kellett halasztanunk. Gondoskodtunk, hogy az illetékes tényezők a helyénvaló s Bács megye érdekeit erélyesen szolgáló ideát megmondolás tárgyává tegyék.

N. Á., Ujszivác. Fordításokat — mint már több ízben jeleztük — a legkritikább esetekben közlünk. Bács megyében — hála Istennek — annyi a jótollu, termékeny író, hogy az idegen termék terjeszkedésének gátat vehetünk. Az érdekes, ügyes referátát köszönjük.

H. Z., Zenta. A zentai hangversenyéről szóló, lapunk legutóbbi számában megjelent tudósítást Kaszás József takarékpénztári tisztviselő, lapunk egyik ottani munkatársa írta.

M. R. J., Bezdán. Szépen köszönjük. Ezt a szopora munkát kedvező körülménynek tekintjük.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényéni, oszunnál és meghűléseknél, bedörzsölésével söléskeppen használva.

Figyelemztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárja az „Arany oroslánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

GYOMORBAJOSOKNAKI

Mindazoknak, kik hűtés, a gyomor túlterhelése, silány, nehezen emészthető, túlmeleg vagy túlhideg étkek élvezete, vagy rendellen életmód folytán gyomorbaiban, **gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorbántalmak, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek**, egy kitűnő háziszser ajánlatos, melynek kitűnő hatása éveken át kipróbáltatott; ez az

ULLRICH HUBERT-féle növénybor,

mely kitűnő gyógyerejű füvekből jó borral készül s az emésztő szerveket erősíti. — A növénybor megszünteti az emésztési zavarokat és előmozdítja a vérképződést.

A növénybor kellő időbeni használata csirájában elfojtja a gyomorba jokat. Ne kessünk használni tehát jelenségeknél, mint **fejtájtás, fejbőfödés, gyomoréjtés, püfödés, hányásinger**, melyek idült gyomorba joknál hevesen lépnek fel, eltűnnek már néhányszori ivás után.

Székrekedés kellemetlen következményeivel, mint **szorulás, böjtörcs, szivdobojtás, álmalgyorsan mellőztetnek.** A növénybor mellőzi az emésztéhienséget és könnyü szék által az alkalmatlan anyagokat eltávolítja a gyomorból és belekből.

Sovány, sápadt kinézés, vérhiány, elerőtlenedés következményei a rossz emésztésnek, hiányos vérképződés és a máj beteges állapota. — **Étvágytalanság, ideges bágyadság, lehangoltság, gyakori fejtájtás, álmatlan éjszakák** veszik elő a személyeket. A növénybor friss impulzust ad az elbágyadt életerőnek. A növénybor fokozza az étvágyat, előmozdítja az emésztést és táplálkozást, ingerli az anyagváltozát, gyorsítja a vérképződést, csillapítja az idegeket és új életkedvet feremfi. Számtalan elismerés és hálaírat bizonyítja ezt. — Kapható 1.50 és 2 frtos palackokban Széferhárv összes gyógújárálban, melyek 3 vagy löbb palackot eredeti áron küldenek továbbá Várpalota, Polgárdi, Seregélyes, Lovasberény, Vaál, Acsa, Csákvár, Bodajk, Moór, Zirc, Veszprém, Enying, Aba, Sárosd, N.-Perkáta, Duna-Adony, Ráckeve, Eresi, Söskút, Martonvásár, Etyek, Bicske, Tata-Tövtáros, N.-Igmány, Győr-Szt-Márton, Tét, Győr, Acs, Komárom, Bajna, Esztergom, Szt-Tamás, Szt-Györgymező, Párkány, Vörösvár, Budaörs, Török-Bálint, Promontör, Csepel, Télieny, Érd, Sziget-Szt-Miklós, Almás, Szalk-Szt-Márton, D.-Pentele, D.-Vecse, Herceghálya, Sárbogárd, Sár-zt-Miklós, Szilas-Balhas, Czece, Simontornya, Ozora, Lajos-Komárom, Adánd, Endred, N.-Vázsony, Szt-Gál, Devecser, Pápa, Lovász-Palona, Szill, Kapuvár, Fertő-Szt-Miklós, Csorna, N.-Megyer, O-Gyalla, Szt-Péter, Bátorkeszi, N.-Maros, D.-Verőce, Vác, Tótfalu, Szt-Endre, Pomáz, Békás-Megyer, R.-Palota, Kőbánya, R.-Keresztur Soroksár, D.-Földvár, Ráckeve, Ujpest, Budapest és itt minden magyarországi és osztrák-magyar birodalmi gyógújárban. — A fehérvári gyógújárak 3 vagy löbb üveg növénybort eredeti áron küldenek Auszria-Magyarország minden helyére.

Utánzás fillos. Csak Ullrich Hubert-féle növénybor kérend.

Sanatogén!

Az összes művelt államokban több mint 5000 orvosnár és orvos ajánlja, mint a legkiválóbb erősítő és felrissztó szert.

Erösfti a testet, edzi az idegeket.

Kapható gyógyszerárban és drogériákban. Képes ismertetőfüzetet ingyen és bérmentve küld Bauer és Tsa., Berlin SW. 48.

Munkások!

A ti hetikereseteitekből nem tudtok semmit sem megtakarítani! Alkalmat akarok nektek nyújtani, mely által minden intelligens munkás a foglalkozás megzavarása nélkül minden hónapban 50 koronát külön megkereshet. Nagyobb gyárakban kétszeres, sőt háromszoros mellékkereset. — Elő munkások előnyben. Semmi néven nevezendő előleges kötvény-kockázat nincs. — Csak olyanok, kik gyárakban vagy nagyobb vállalatoknál működnek ajánlkozzanak „Gesundes Unternehmen 1000” jellege alatt Dukes M. Nachfolger, Annoncen-Expedition in Wien, I., Wollzeile 9.

Haarmann & Reimer

Vanillin-cukor

Remek fűszer, finomabb és jobb a vanillánál.

1 csomagocska finom minőség 12 fillér.
 kiváló erő 24

Dr. Zucker süft pora

kiváló, megbizható készítmény; 1 csomagocska 12 fillér.

Citrom-essenc

Jegy: Max Eib

az izletességnek elérhetetlen kedvességével és üdőségével.

1/2 üveg K. 1.— 1/4 üveg K. 1.50

Kapható minden jobb üzletben.

Postában! Lakóhelytől függetlenül! Saját érdekében birósságon kizsárológ LEOPOLD GYULA Budapesti Irodája által Budapest, Erzsébet-körút 21. 200 napig szabadon kúpiócskát!

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olcsók, csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan: **Garvens-szivattyut**

Garvens-művek, WIEN XX/2.
 Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sóborszesz az

ERŐ SÓBORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a „KOSMOS” vegyszert és kozmetikai laboratorium. GYÖR, BAROSS-UT.

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcsbefőttek, ízük szörpök, gomba-, hús- és fűszek-konzervek, nemcs borovicskát, — legkiválóbb minőségben szállít — előkelőbb fűszereket közvetítésével is a

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Szepesmegye). — Kérjen árjegyzéket!

BÉLHURUT

(hasmenés), gyomorgörcs legjobb gyógyszere a BARTA-féle fekete áfonyagyógyó, kapható gyógyszerárban, 6 üveget 3 kért bérmentve szállít.

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógújárakban. Postán küldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kalvin-ter.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

DIGESTOL GLÜCK

legelőkelőbb emésztőanyag

Doboz 2 kor.

Postal szétküldés „FEHER GALAMB” gyógújárban BUDAPEST, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93 Kapható minden gyógújárban és drogériában.

Meglepő haladás!

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenfajta férget a lakásban ep úgy, mint mindennemű bormót, vért és levettett és egyéb kert- és veteményben kártékony állatkákat és azok petéit azonnal megöli.

Legmegbízhatóbb védőszer szunyog és darás ellen. Használati utasítás szerint való eljárás mellett biztosítjuk a feltétlen eredményt.

Vezérképviselőik Magyarország részére: **DIAMANT és VADAS** Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

BOGDÁNY

szerencsése páratlan!

Vásároljunk osztály-sorsjegyet csakis

BOGDÁNY S.

lovarosi sorsjegyiroda r.-t.-nal BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS KÉZPASZTÁJA

8 nap alatt biztosan hat. — Tégely K 1-20

Dr. KOVÁCS gyógújár Budapest, Gyár-utca 17. „Tolltett-étkek” ingyen.

Ha fáj a feje használjon azonnal Beretväs - MIGRA IN - pasztillát,

mely 5 percz alatt minden fejtájtást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógújárban és drogériában kapható, Főraktár: BERETVÁS TAMÁS gyógújár-résznél KISPEST, utca 2. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

PARIS

Szállítás: Simon Pál

Budapest, VI., Váci-körút 26. sz. 100 szoba 220 K-tól felebb, kizárólagosul és villanyvilágítással együtt. Fűtők, melegvíz kávéház, étterem. Vilmosos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és halók felé.

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

hemopatiai rendelő-intézete

Idült betegségekben szenvedők számára Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szőrmearui elörszerek és szőrszál világon el vannak terjedve.

Első és legnagyobb molykár ellen védő részv.-tár.

Haszonbérheadás.

Alulírott csődtömeggondnok közhirre teszi, hogy a bácsalmási 4550. számú telekkönyvi betétben foglalt és 35 kat. hold területű, közadós **Glück Mórné** csődtömegébe tartozó (Fuchs Géza-féle) szántóföld a legtöbb haszonbért ígérőnek azonnal haszonbérbe kiadó.

A közelebbi feltételek alulírott csődtömeggondnoknál tudhatók meg.

Bácsalmás, 1908. február hó 17-ik napján.

Dr. Dávid Arthur,
ügyvéd, csődtömeggondnok

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a

SCOTT-féle EMULSIÓ.



Amellett, hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá **erősítőleg hat az egészségre** és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelembe venni.

UJ!

Folyékony

Vas-Somatose

(Somatose vassal szervi kapcsolatban)

különösen

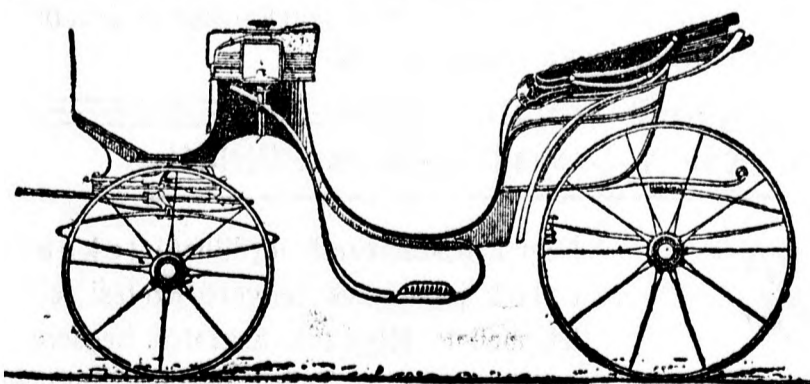
sápkórosoknak

orvosilag ajánlva.

Étvágygerjesztő és idegerősítő.

Kapható:

gyógytárakban és drogueriákban.



kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ez előtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint kölcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat újakra becsorélek. = Átalakításokat jutányosan készítek. = Képes árjegyzék ingyen, 3-3

389.

1908.

Pályázati hirdetmény.

Csátalja községben 600 korona évi fizetéssel javadalmazott **Irnok végrehajtói** állás üresedésbe jövén, ezen állásra ezenel pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **március 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert később benyújtandó kérvények tekintetbe nem vétetnek.

Baja, 1908. február hó 10-én.

Mentényi Sándor,
tb. főszolgabíró.

2-1

Bácsmegeye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jó indulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van diszitve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

Zenta.

1187. szám. 1908. kig.

Pályázati hirdetmény.

Topolya községben üresedésben levő **községi szülésznői állásra** pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben 300 korona.

Minden egyes szülési eset után a magán felektől (hol igénybe veszik, a szegények ingyen) 1 kor. 60 fill.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy oklevéllel felszerelt eddigi működésüket és erkölcsi magaviseletüket igazoló előjárói bizonylattal felszerelt kérvényeiket hozzám 1908. évi március 15. napjáig annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Topolya, 1908. évi február hó 8-án.

Császár Péter,

főszolgabíró.

2-2

735/1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

Madaras községben lemondás folytán megürült és évi 800 koronával javadalmazott községi **II. aljegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom pályázni óhajtókat, hogy kérvényeiket legkésőbb folyó évi **március hó 5-ig** a bácsalmási szolgabírói hivatalban nyujtsák be.

Ezen állásra csak jegyzői oklevéllel bíró egyének pályázhatnak.

Bácsalmás, 1908. évi február 3-án.

Koller Oszkár,

tb. főszolgabíró.

2-2



Manhold Kálmán KULA, Bácsmegeye a Teleszka magaslátán fekvő Rác György-féle szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi szállításra kapható.

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket küldök.
3. Aima, körte, barack és kajszinfa 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban.
4. Gleditsia elősövény, valamint az elősövények királya, mélyen leszállított árban.

Maclura Aurentiaca elősövény, melynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen sürtök, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll.

Szives megkereséseket kér

20-2

Manhold Kálmán nagybérlő.

BIHARI J. kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címzet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54. szám

alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

329. szám./kig. 908.

Pályázati hirdetmény.

Bácsbodrog vármegye titeli járásához tartozó **Sajkáslak** községében lemondás folytán üresedésbe jött **irnok-végrehajtói állásra** pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi **február hó 13-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak; a kérvényhez a keresztlevél is feltétlenül csatolandó.

Az állás javadalmazása évi 600 kor. készpénz.

Titel, 1908. január 21-én.

Szemző János,

főszolgabíró.

3-3

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,
Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „BÁCSMEGYE“

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezetőtagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A „BÁCSMEGYE“

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A „BÁCSMEGYE“

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A „BÁCSMEGYE“-

nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről hí, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

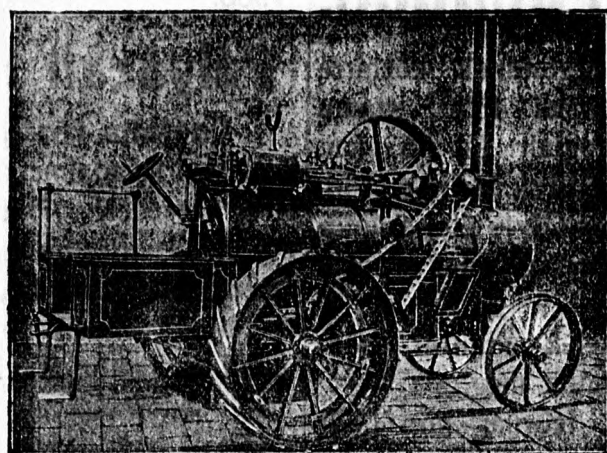
Mutatványszámot mindenkinék 4 hétig ingyen küldünk.

A „BÁCSMEGYE“

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz. alatt van.**

Legpraktikusabb összeállítás.

Magánjáró
öntvények



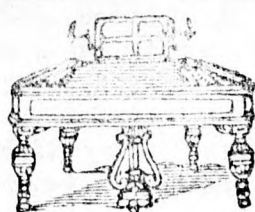
nyersen vagy
megmunkálva
készén

Schumacher Rudolf Fiai cégénél kapható Ó-Becsén.

Átalakítanak a legszolidabb kivitelben jótállás mellett minden rendszerű gőzgépet. A megmunkált részeket minden nagyobb berendezés nélkül mindenki felszerelheti. Utasítást és felvilágosítást készségesen megadják.

Ugyanott több 4—6-os magánjáró eladó s vesznek vagy becserélnek 15 évesnél fiatalabb gőzgépeket.

Legolcsóbb rendszer.



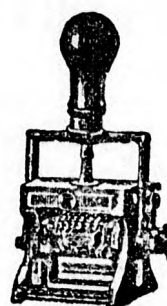
HANGSZEREK.

Kudlik Ádám hangszerkészítő szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaikat, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos árákért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

Hivatalos



bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

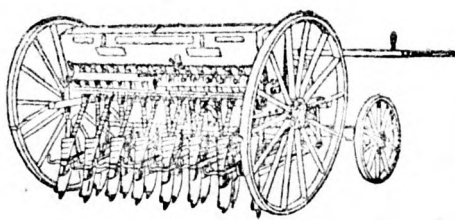
Geduldiger Hugó

vésnök

BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körut 17.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.



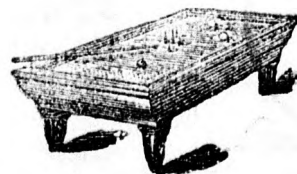
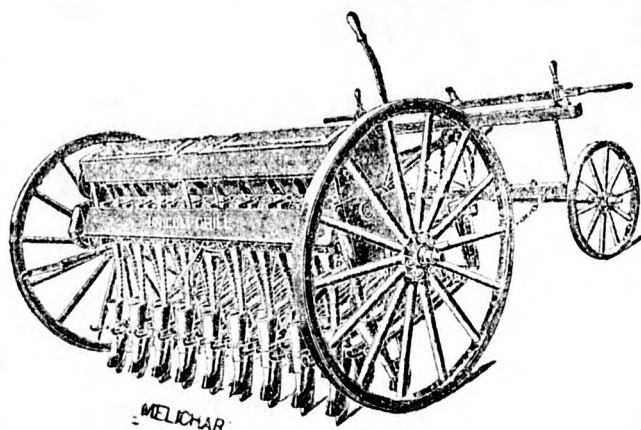
Földbirtokosok

részére ajánlja

eredeti Melichár gyártmányu Unicum Drill, továbbá szabadalmazott Kincsem tolórendszerű vetőgépeit, marott lyukazattal ellátott konkolyozó és osztályozó gépeit, Mabilie rendszerű borpréseket, továbbá szőlőzúzókat és minden a mezőgazdaság részére szükséges eszközöket és gépeket, eredeti Robey és Tsalincolni angolországi gépgyári gyártmányu gőzcséplőkészleteket a legelőnyösebb árakban és kedvező fizetési módzatok mellett.

SZÜGS ÖPÖN gépgyára Baján.

Fióktelpek a megyében: Szabadka, Óbecse, Ujvidék.



Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

